

Київське вище професійне училище
технологій та дизайну одягу

Відродження духовності: українська народна вишивка

Виховна година

Підготувала:
викладач
Плюшко Г. Г.

Київ 2011

Відомості про автора

Освіта – вища

Навчальний заклад	Рік закінчення	Спеціальність
Середнє професійно-технічне училище №9, м. Чернігів	1993	кравець
Київський індустріально-педагогічний коледж	1996	Професійне навчання. Швейне виробництво
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова	2006	Педагогіка і методика середньої освіти. Трудове навчання. Виробничі технології. Основи виробництва

Педагогічний стаж роботи – 14 років.

1997–2011 р.р. – робота в Київському вищому професійному училищі технологій та дизайну одягу на посаді майстра виробничого навчання;

2007-2009 р.р. - контролер ВТК (за сумісництвом);

2009-2011 р.р. – голова методичної комісії швейного профілю.

2005 р. – присвоєно звання майстра виробничого навчання II категорії;

2009 р. – майстер виробничого навчання I категорії.

Розробки:

2008 – навчально-методичний посібник «Прогресивні методи обробки горловини»;

2009 – навчально-методичний посібник «Технологічні особливості обробки різних видів рукавів», методична розробка уроку виробничого навчання «Обробка застібки та вшивання коміра в горловину чоловічої сорочки», творчо-пошукова робота «Чорнобильське Полісся – наслідки техногенної катастрофи».

З особистих якостей, що допомагають мені у професійному розвитку, хочу виділити відповідальність, наполегливість та стремління розвиватися до набуття досконалості.

Анотація

Розроблений сценарій виховного заходу призначений для ознайомлення та зацікавлення учнівської аудиторії народними традиціями декоративно-прикладного мистецтва – оздоблення швейних виробів. Викладення тематичного матеріалу в поєднанні з відображенням духовного змісту, вкладеного в елементи оздоблення та їх композиції в кращих зразках поетичної та пісенної творчості дозволяє організувати засвоєння матеріалу на аналітичному (аналіз) та образному (з використанням існуючих духовних символів та створенням позитивних опорних образів) рівнях. Для створення оптимальних умов психологічного ототожнення учнів з поетичними та пісенними образами використовується залучення найбільш успішних членів учнівської аудиторії до запланованої та імпровізованої інтерактивної участі.

Сценарій призначений для проведення виховної години в навчальних закладах професійно-технічної освіти для спеціальностей швейного профілю, проте може бути використаний у профорієнтаційній роботі з учнями початкових та загальноосвітніх шкіл.

*Людське безсмертя з роду і до роду
Увись росте з коріння родоводу.
І тільки той, у кого серце чуле,
Хто знає, береже минуле
І вміє шанувать сучасне,
Лиш той, майбутнє
вивершить прекрасне!*

Тема: Відродження духовності: українська народна вишивка.

Мета: Пробудити й розвинути любов та повагу до мистецтва рідного краю, його історичного спадку, виховати почуття відповідальності за здобутки творців прекрасного й внутрішню потребу зберігати та примножувати їх.

Обладнання: Вишиті рушники, серветки, скатертини, вишиванки, журнали та підручники з вишивки.

Хід виховної години

Класний керівник:

Україна – край краси і смутку, радості і печалі, розкішний вінок рути і барвінку, над яким сяють ясні зорі. Україна – віковична боротьба нашого

народу за незалежність, волю, за щастя. Україна – це милосердна рідна мова, вишитий рушник і задушевна лірична пісня.

У невичерпній скарбниці духовної культури нашого народу є особлива, винятково важлива її частина – вишивка. З нею пов'язана багатовікова історія українського народу, його творчі пошуки, радість і горе, його перемоги і поразки, сподівання на майбутнє.

Учень 1:

*Візьму голку, клубок шовку,
Полотно біленьке,
Та й подамся у садочок,
Де сонце ясеньке.*

*У садочку подумаю,
Котру квітку рвати,
Щоб із неї добрий узір
Для вишивки взяти.*

*Красну рожу і гвоздиків
Букетик нарвати,
І роботу любимую
Свою розпочати.*

*Ой, вишивки мої любі,
Я вас вишиваю,
Та про красу і про фарби
Думки не лишаю.*

*Де покласти слід рожеву,
А де ніжно-синю,
Щоб славила моя праця
Рідну Батьківщину,*

*Щоб сміялася сорочка
Файними квітками,
Щоб тишалась Україна
Своїми майстрами.*

Класний керівник:

Українська вишивка сягає своїм корінням у сиву давнину. Елементи символіки сучасних узорів української вишивки перегукуються з орнаментами, що прикрашали посуд трипільських племен. Історик Геродот свідчить, що вишивкою був прикрашений одяг скіфських племен. В VI ст.н.е. в Черкаській області було знайдено срібні пляшечки з фігурками чоловіків, одягнених у вишиті сорочки.

Дуже цінувалась вишивка в Київській Русі. Сестра Володимира Мономаха Анна організувала в Андріївському монастирі школу, де дівчата вишивали золотом і сріблом. XVI-XVII століття – епоха українського відродження, найбільший розквіт вишивки. Вишиванням займались кожен вільну хвилину, в період вечорниць і досвіток, довгими осінніми та зимовими вечорами.

В українському орнаменті, його плавних лініях, в улюблених мотивах промовляє душа народу, його історія, природа, в оточенні якої він живе. З орнаментом пов'язані образи добра, краси, оберегу. Він опоетизований народною свідомістю, теплом людських рук. За ним стоїть тисячолітня історія українського народу.

Майже кожна область, кожний район, часто і окремі села з покоління в покоління, від матері до дочки надавали перевагу тому чи іншому узору, барвам. Тому за кольором, орнаментом, фактурою вишивки завжди можна було визначити місце її виготовлення. Народні майстрині старанно зберігають свої традиції.

Учень 2:

*З вечора тривожного аж до ранку
Вишивала дівчина вишиванку.
Вишивала дівчина, вишивала,
Чорну та червону нитку клала.*

*Ой та чорна ниточка – то страждання,
А червона ниточка – то кохання.
Тому чорна ниточка часто рвалась,
А червона ниточка легко слалась.*

*Як піду я ввечері на гулянку,
Подарую милому вишиванку.
Бери, мій соколику, і не сердься,
Будеш ти носити її коло серця.*

*З вечора тривожного аж до ранку
Вишивала дівчина вишиванку.
Вишивала дівчина, вишивала,
В тую вишиванку душу вклала.*

Класний керівник:

Вишиванка – це духовний символ українського народу, рідного краю, батьківської оселі, тепла материнських рук.

*І в дорогу далеку ти мене
На зорі проводжала,
І рушник вишиваний на щастя, на долю дала...*

Ці рядки відомої пісні на вірші видатного поета Андрія Малишка засвідчують, що на манівцях життя нашою супутницею є вишивка. Хрестик чи гладь, мережання чи вирізування на льняних, конопляних бавовняних тканинах споконвіку милують око, радують душу, дають працю рукам і думці.

Вишивка – поширений вид декоративного мистецтва, в якому узорі та зображення виконуються вручну або машинним способом на різних тканинах, шкірі, повсті та інших матеріалах льняними, бавовняними, шовковими, вовняними нитками, а також бісером, коштовним камінням тощо.

Учень читає вірш М. Сингаївського «Вишиванка»:

*Ми своїми вправними руками
Вишивали рушничок для мами,
Щоб на свято маму привітати,
Нашу радість їй подарувати.*

*Є на ньому півники святкові,
Є на ньому квіти малинові,
Щоб на свято маму привітати,
Нашу радість їй подарувати.*

*Синя нитка – птиці прилітають,
А червона – квіти зацвітають.
Щоб на свято маму привітати,
Нашу радість їй подарувати*

Класний керівник:

Здебільшого на Україні переважали вишивки червоними і чорними нитками. За давніми переказами і легендами чорна гама символізувала жіночу тугу за своїми вірними охоронцями, мала однотонність з додатком неозначених червоних відтінків.

Український рушник... Його можна порівняти з піснею, витканою та вишитою на полотні. Ознакою охайності, працьовитості кожної господині є прибрана хата, вишиті рушники. А тому на Україні не було жодної оселі, де б не полум'яніли рушники.

Учні виконують пісню на слова Д. Павличка «Два кольори»:

*Як я малим збирався на весні
Піти у світ незнаними шляхами,
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними,
Червоними і чорними нитками.*

Приспів: *Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба,
Два кольори мої, два кольори:
Червоне – то любов, а чорне – то журба.*

*Мене водило в безвісти життя,
Та я вертався на свої пороги.
Переплелись, як мамине шиття
Мої сумні і радісні,
Мої сумні і радісні дороги.*

Приспів.

*Мені війнула в очі сивина,
Та я нічого не везу додому,
Лиш згорточок старого полотна
І вишите моє життя,
І вишите моє життя на ньому.*

Приспів.

Класний керівник:

Розглянемо характерні особливості технік вишивання в різних регіонах України.

Вишивки Полісся прості й чіткі за композицією. Лінія геометричного мотиву у вигляді ромбів повторюється декілька раз. Вишивка червоною ниткою по біло-сірому фону льняного полотна графічно чітка.

У північних районах Волині побутує вишивка низовим і поверхневим швом на зразок ткання. Одноколірне вишивання, виконане майстринями цієї місцевості, вражає своєю вишуканістю. У південних районах Волинської області переважають рослинні мотиви – квіти, ягоди, листочки. Шиття поверхнєве – хрестик, гладь, прутик. Чорний колір поєднується з найрізноманітнішими комбінаціями червоного, чим досягається колористичний ефект.

Для Чернігівщини характерні білі вишивки. Щоб підсилити загальну виразність, у вишивці здебільшого використовують шви двох чи більше типів.

На Київщині сорочки оздоблюють гладдю, занизуванням, набіруванням та хрестиком. На них переважають рослинно-геометричні орнаменти із стилізованими гронами винограду, що виконуються червоними і чорними нитками.

У південних районах України сорочки прикрашають вишивкою, що поєднує орнаментальні мотиви та вишивальні техніки різних місцевостей. Це пояснюється тим, що тут живуть представники багатьох національностей і народностей.

Для Подільських сорочок характерна різноманітність швів. В орнаментах переважає один колір – чорний з більшим чи меншим вкрапленням синього, червоного, жовтого, зеленого.

На півдні Тернопільщини типовою є вишивка вовняними нитками із згущеними стібками: окремі елементи узору обводять кольоровими нитками, завдяки чому створюється кольоровий ефект.

Для гуцульських вишивок характерні різноманітність геометричних та рослинних візерунків, розмаїття композицій, багатство кольорових поєднань, здебільшого червоного з жовтим та зеленим, причому червоний колір домінує.

Вишивки Закарпаття визначає мотив «кривулька», а також техніка заволікання і вишивання хрестиком. Тут також використовується гаптування (бісером, золотом, сріблом).

Прискорений ритм сьогодення, поява нових видів і форм дозвілля, народження нових народних традицій – все це впливає і на характер вишивки. Дослідники відмічають тенденцію до деякого спрощення та лаконізації орнаменту.

Крім того, останнім часом значного поширення набула машинна вишивка, що широко застосовується для оздоблення одягу у швейній промисловості, а також під час виготовлення декоративних тканин великого розміру. Однак, незважаючи на певні успіхи й запозичення окремих взірців народного орнаменту, машинна вишивка не може замінити ручної. Вона пристосована до особливостей машинної техніки.

Традиційна народна творчість у поєднанні з творчістю професійних художників надає поштовх розвитку декоративно-прикладних мистецтв – вишивка набуває нових декоративних рис.

Висновки

Наше покликання розвивати потяг до народної творчості, сприяти її відродженню, в усій мистецькій багатоманітності. Це потрібно для того, щоб живити ті духовні корені, які єднають нас з минулим, духовними ідеалами, поглядами, що базувалися на доброті, любові до рідної землі, рідної природи, рідного краю, до нашої Української держави. А ще для того, щоб українські вишиванки завжди милували і радували око кожного і сприяли пробудженню в усіх людей доброти, милосердя, високої духовності.